

МЕРКАВАННЕ

ПЛЯЦ НЕЗАЛЕЖНАСЦІ ПАВІНЕ СТАЦЬ І СІМВАЛАМ ДЭМАКРАТЫІ

Анатолий МЯЛЬГІЙ.

Не так даўно давалася азна-
міцца ў «ДВ» з артыкулам пад
назвай «Мёртвае возе» — і
вадзіў оазіс. А можа міраж? —
дзе распаўсюдзілася па пастано-
ву Савета Міністраў па статусу
плошчы Незалежнасці, па якой
будуць забаронены ўсе несанк-
цыянаваныя тым жа Саветам
Міністраў грамадскія мерапры-
емствы на гэтым пляцы.

Мане, караннага менчука, га-
тая паставіць сапраўды ўста-
ноўваць. Чым кіраваліся яе
аўтары? Пішучы, што менавіта
клопатам пра бяспеку жыхароў
сталіся. Магчыма, і гэтым. Але
некалькі выглядае на тое, каб
агарадзіць сябе яшчэ шчыльней-
шым кардонам ад магчымага
пратэсту беларускага народа
супраць той палітыкі, якую су-
польна праводзяць наш Вя-
рхоўны Савет і ўрад, ад пратэстаў
супраць здрадніцкай, згодна са
патэрнальнай палітыкі многіх
дэпутатаў-наменклатуршчыкаў.

Не запішылі, на маю думку,
будзе нагадаць аўтарам гэтай па-
становы некаторыя факты з ан-

тычнай гісторыі. Менавіта ага-
ры — цэнтральны гарадскі
пляц, дзе збіралася на-
сельніцтва старажытна-грэцкіх
гарадоў-полісаў, становіліся і
цэнтрамі развіцця дэмакратыі,
народнага дэмакратычнага руху.
Менавіта наўсцяжы агары
месяца збору грамадзян — ад-
розніваюцца дэмакратычныя полі-
сы ад тыраніі. У апошнім цэнтры
архітэктурнай пабудовы ста-
навіўся палац тыранаў.

Такой агарай у Мінску да
апошняга часу з'яўлялася і пло-
шча Незалежнасці. Тут сабраліся і
дэмакраты, і неаамакраты, і без-
зямельныя фермеры, і беспры-
тульныя вайскоўцы нашай мату-
шчы-Беларусі. Яны выказвалі свой
пратэст супраць усяго таго, што,
на іх думку, перашкаджала руху
наперад нашай Радзімы. Сёння
гэтай магчымасцю грамадзяне
краіны пазбаўляюцца сляпа.

Але ніхто не можа пазбаў-
ляць людзей права выказаць свае
меркаванні і адносіны да ўрада,
стоячы на цэнтральным пляцы
перад урадавым палацам. Што
будзе, калі на вуліцы выйдзе ра-
бочыя са сваім болам, як гэта

здарылася ў красавіку 1991 года?
Дзе яны змогуць ажыццявіць
свае канстытуцыйныя правы: у
парку імя Горкага ці на плошчы
Перамогі? Дык яны будзе на-
звацца агароджа з дапамогай
міліцыйскіх кардонаў ад свайго
народа? Гістарычны досвед тых
самых старажытных грэкаў, на
мой погляд, дае адназначны ад-
каз.

Не можа не выклікаць «слё-
знаго ўмільня» пазіцыя
архітэктараў наконт лёсу
помніка У. Леніну на плошчы Не-
залежнасці. Сёння беларуская
агалебля на-беззастойна
«ленінізна» пераўтварае фактар
прапагандысцка-палітычнага
фактара эканамічных, прытым са
здараўленым знакам «мінусі»!
Скажыце, у каго з чыялізаваных
палітычных дзеячаў, эканамі-
стаў, бізнесменаў будзе да-
вер да ўрада, за вокнамі якога
сталіся аграмадны «правіды», а
вуліцы гарадоў гэтай краіны ад-
люстравуюць усяе крывавае
гісторыю рэвалюцый і войн? На-
ват на падсвядомым узроўні такі
большавіцкі «запаведнік» ні ў ад-
ной больш-менш адказнай асобі

з замежжа не выклікае не толькі
хоць нейкага энтузізму, а нават
звычайнай ахвоты выслушаць.

Яшчэ большае абурэнне
выклікае прапанова пабудовы
побач з помнікам У. Леніну нова-
га, прысвечанага незалежнасці,
манумента Цікава, як сабе яны
уяўляюць гэты помнік? Хутчэй за
ўсё, трэба чакаць нечага на манер
помніка 1000-годдзя Расіі — ма-
нументальнага «сабора» ўсіх
гістарычных асоб Беларусі.
Уяўляю сабе ўжо постаць Льва
Сапегі і Петра Машэрава (якога
абагуляе наш крывіўны ўрада).
Адзіна са Статутам ВКЛ, другі са
Статутам КПСС... Альбо
уявіліся твары 3. Пазыяна і
А. Лукашэвіч у час адзінадушнага
галасавання па пытанню надання
Дэкларацыі аб незалежнасці ста-
туса «Констытуцыйнага закона».
Гэты абсурдны шэраг рэалізацыі
абсурднай ідэі можна працяг-
ваць да бясконца. Але, на маю
думку, думку чытача «Добрага
вечара», самым лепшым
помнікам нашай незалежнасці
паўніма стаць перанос помніка
У. Леніну ў іншае месца. Ну няк
не стасуецца «Патэна», бел-чыр-

вона-белы сцяг з чорнай у пра-
мыс сэнсе постацю правадзіра!

Ну, а калі наша свядомасць
дарасце да таго ўзроўню, што
мы, беларускі народ, сапраўды
адчуем сябе культурнай і эканамі-
чнай аднасцю, можна будзе
падуміць і пра помнік. Пра цэн-
тральны помнік нашым сьліным
дзеячам, якія аддалі сваё жыццё
за незалежнасць Радзімы. Бела-
рус, яе народ, памкненні яе
лепшых сыноў заўсёды зна-
ходзілі падтрымку ў вобразе
Святой Заступніцы Беларусі
Ефрасінні Полацкай. Менавіта яе
першаобраз паўніма стаць ма-
нументальнай даннай гісторыі,
культуры і народу Беларусі. Ува-
свабодным яго магла б стаць
калона нахштат Аляксандраўскага
слупа ў Санкт-Пецярбургу, яр-
шчыню якой являла б постаць
Святой Ныбскай Заступніцы Бе-
ларусі — Ефрасінні Полацкай з
шасцікаравым крыжам. Камен-
ны слуп-пастамент у такім выпад-
ку сімвалізаваў бы непарушную
духоўную сувязь паміж Небам і
Зямлёй, паміж тымі, хто на гэтай
зямлі жыў, і тымі, хто жыве тут
сёння.

В МИНГОРИСПОЛКОМЕ

ЗДЕСЬ БУДЕТ ГОРОД-САД?

Тамара МАРКИНА, «ДВ».

Современная квартира в центре Минска — мечта новоселов. Обычно очередникам приходится заселять очередную городскую квартиру. Как всегда, расположенную недалеко от гущи общественной жизни, от работы и т.д.

Не исключено, что некоторым минчанам здорово «подфартило». Мингорисполком дал «добро» на комплексную реконструкцию квартала жилой застройки в районе улицы Нововиленской. Если быть более точными, квартал ограничен — кроме Нововиленской — улицей Орловской, переулком Нововиленским, Старовиленским трактом.

Техническое состояние жилья в этом квартале стало никуда не годным — без ремонта не обойтись. Но стандартный капитальный ремонт мало изменил устаревшую планировку квартир. Учитывая нормальное, человеческое стремление к современному жилью, реальную заботу о жителях квартала, пред-
ложив им комплексную реконструкцию, с улучше-
нием архитектурно-планировочной застройки. Го-
родская территория между реконструируемым
фондом дополнена домами-«вставками».

Они появятся между построенными давно дома-
ми. Органическим дополнением станут объекты соц-
культбыта.

Реализацией задуманного Центральным рай-
исполкомом будет довольны и нынешние жители,
и те, кому удастся получить квартиру в самом сер-
дце Минска.

Привлекательна реконструкция и тем, что она
будет проводиться усилиями акционерного обще-
ства закрытого типа и не за средства бюджета, а
за счет инвесторов.

Через пару-тройку лет минчане будут лицез-
реть хороший квартал. А кое-кто даже и
жить в нем будет. Точка отсчета комплексной ре-
конструкции пройдена. Его стало недавнее засе-
дание Мингорисполкома, на котором и была ут-
верждена и поддержана инициатива Централь-
ного райисполкома города. Жаль только, что таких
образцово-показательных кварталов в городе
и десятка не наберется. Остается надеяться,
что город со временем станет богаче, и коренная
реконструкция старых жилых застроек, которая
чаще гораздо дороже, чем возведение новостро-
ек, будет делом повсеместным.

НАУКА

Немалую работу в решении проблем оздоровления населения проводят сотрудники Научно-ис-
следовательского института радиационной медицины Министерства здравоохранения Республики
Беларусь. Медики, биологи, химики, экологи дают оценку и прогнозируют состояние здоровья
населения, проживающего в районах, пострадавших от чернобыльской аварии. Они содействуют
внедрению в практику здравоохранения профилактических мероприятий, а также методов
диагностики и коррекции выявленных нарушений, обусловленных действием радиационного
фактора, разрабатывают научные основы диспансеризации.

Институт концентрирует все научные исследования, связанные с изучением медико-экологи-
ческих аспектов последствий чернобыльской катастрофы.

НА СНИМКЕ: сотрудники лаборатории радиационной гигиены института за проведением анализа
по содержанию радионуклидов и солей тяжелых металлов в организме маленьких пациентов,
пострадавших от чернобыльской аварии. Слева направо — оператор Алла Маркова, кандидат
медицинских наук Нина Гресь, заведующий лабораторией профессор Яков Кенигсберг и кандидат
биологических наук Вера Петрова.

Фото Аркадия НИКОЛАЕВА, БЕЛИНФОРМ.

ЭКАЛОГІЯ

ВАДА, ГЛЕБА І ЗАВОДСКІЯ ТРУБЫ

Міхал Валькоўскі, «ДВ».

На мінулым тыдні Першамайскім раённым Саве-
там народных дэпутатаў праведзены дзень дэпутата.
Тэма — аб экалагічнай абстаноўцы ў раёне і аб
Законе Рэспублікі Беларусь «Аб ахове навакольнага
асяроддзя» не астала нашых абраннікаў аб'яка-
вымі. Тым больш, што размову з імі вялі ў Рэспу-
бліканскім цэнтры радыяцыйнага кантролю і
маніторынгу прыроднага асяроддзя ўжо на чале
І. І. Мацвеева, іншыя спецыялісты цэнтру.

Так, дэпутаты даведліся аб
структуры Галоўгідрамета, —
асноўнай у рэспубліцы ар-
ганізацыі па кантролю рады-
яцыйнай абстаноўкі і маніторынгу
прыроднага асяроддзя, выкон-
ваемым імі на тэрыторыі. Яны пра-
вадзяць пастаяннае хімічнае тры-
гаванне адначасова на 52 мета-
станцыях рэспублікі. Ужо праз
некалькі мінут інфармацыя ста-
пае ў Мінск. Таксама кантра-
лююцца стан забруджвання на-
вакольнай у паветры вызначаеца
урыванне 39 шкодных рэчываў,
у ваду — 59, у глебе — розныя
пестыцыды і 6 цяжкіх металаў.
Пастаянна кантралюецца і рады-
яцыйная абстаноўка. Бо ад
Ігналінскай АЭС да мяжы Белар-
усі ўсяго 4,5 кіламетра, 12
кіламетраў — ад Чарнобыль-
скай, 70 — ад Ровенскай і 80 —
ад Смаленскай АЭС. Калі што
там, крый Божа, здарыцца,
ситуацыя апошніх майскіх дзён
1986 года на Беларусі не
паўторыцца: усе адпаведныя
службы не адзіна раз адпрацавалі
дэзэны ў выпадку надзвычай-
ных здарэнняў на АЭС, хімічных
вытворчасцяў, іных прадпры-
емстваў з тэхналогіямі павыш-
най небяспекнасці, і добра веда-
юць, што рабіць. Да таго ж, у 30-
кіламетровай зоне Ігналінскай
АЭС вядзецца бесперапынны
кантроль узроўню ў
аўтаматычным рэжыме. (Але
міжуродавых пагадненняў аб
кампенсцыі страт у выніку чаго
надзвычайна пакулі няма.)

Што ж, вопыт буйнейшай ка-
тасрофы стагоддзя шмат чаму
навукаў нас ухі. Вывучэнне яе
наступстваў напружана вялося
ўсё гэтыя гады, вядзецца і сёння.
За гэты час абследавана 25 тысяч
населенных пунктаў, дэталёва —
больш 300 тысяч падавоў, у
створана ўнікальная база даных.
Іван Іванавіч азнаёміў дэпутатаў
раённага Савета з атрыманымі
вынікамі, шматлікімі фактамі.
Картамі радыяцыйнай абста-
ноўкі. (Прычым, на маніторы
камп'ютара змену яе на Белар-
усі можна было прасачыць у за-
лежнасці ад метэаралагічных
умоў, якія склаліся адразу пасля
катастрофы. Аказваецца, рады-
актыўнае воблака прайшло над
намі двойчы — спачатку з

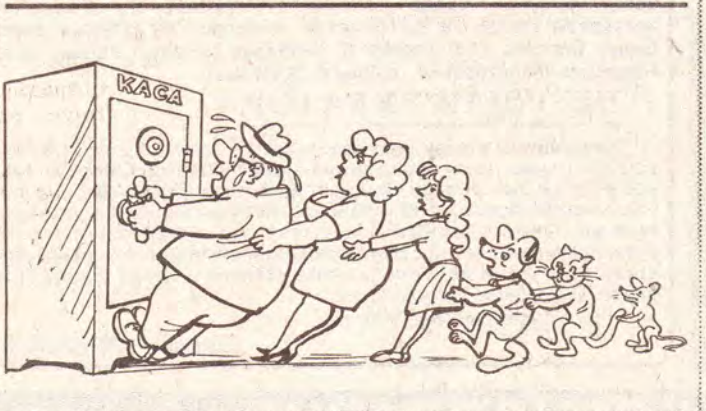
раёны. Першамайскі ж раён не
мае значных крыніц забрудж-
вання (але тая, што ёсць, даюць
вельмі спецыфічныя рэчывы), ас-
ноўную колькасць выдзяе дае
аўтаатранспарт. Больш за ўсё ў
паветра выдзяеца бен-
запіран (але ў Першамайскім
раёне яго ўсё ж менш, чым у
іншых раёнах гарада). Я. К. Леш-
чылоўская расказала дэпутатам
аб чысціні паверхневых водаў Бе-
ларусі. Дакладней, чыстымі іх
можна назваць з пэўнай доляй
умнасці. Баспрэчны лідар па
забруджванню — рака Свіслач,
асябала ў ніжнім яе цячэнні, пас-
ля таго, як у яе ўліваюцца сцёка-
выя воды Мінска. За год у рэчку
гарадскімі прадпрыемствамі
сцідкаецца 17 тон цынку, 16 тон
хрома, 13 тон нікелю. Гэтыя ме-
талы забяваюць актыўны глей,
што скажывае на ачышчэнне вады
на гарадской станцыі аэрацыі.
Дарэчы, гэтая станцыя, пабудав-
аная трыццаць гадоў таму, сёнь-
ня ўжо не справляецца з узро-
слай колькасцю сцёкавых вод
(асябала з пільнымі нагрузкамі),
яе тэхналагічнае абсталяванне
састарэла. У Свіслачскай воднай
сістэме, што на тэрыторыі Пер-
шамайскага раёна, утрыманне
забруджваючых рэчываў нізкае
(тралляецца праз лінейную ка-
налізацыю), але калі ўва ў гэ-
спецыялісты ўсё ж не раюць.

Неспакой дэпутатаў
выклікала карта забруджвання
Мінска цяжкімі металамі. Пер-
шамайскі раён даволі чысты, але
іншыя, асабліва Заводскі, стра-
каты ад чырвоных плям, якімі
абазначаны высокія канцэнтра-
цыі гэтых вельмі небяспечных
для здароўя рэчываў. Плямы гэ-
тыя дакладна прыязняе да
сваіх гаспадароў — буйных за-
водаў (асабліва вялікі ўклад МТЗ
і МАЗ).

На заканчэнне сустрэчы з дэ-
путатамі райсавета Іван Іванавіч
Мацвеева расказаў, што цэнтр
вядзе кантроль стану навакольна-
га асяроддзя таксама ў былых
ваенных гарадах, пакідаемых
вайскоўцамі, — радыяцыйнага
забруджвання там няма. Між
іншым, на рэзультатывацую з-
мель, якія раней выкары-
стоўваліся вайскоўцамі. Злуча-
ныя Штаты Амерыкі выдзяля-
юць 25 мільянаў долараў. Толькі
ці хопіць гэтых грошай, бо такіх
гарадоў і палігонаў на тэрыто-
рыі рэспублікі не адзін дзесятак,
сотні і сотні гектараў?

Сустрэча дэпутатаў з наву-
коўцамі была вельмі карыснай.
Спадзяемся, што атрыманую
інфармацыю народныя дэпутаты
пільна выкарыстоўваюць у сваёй
працы, і ў выніку чысцей стане
паветра, якім мы дышым. А зна-
чыць — менш хворых.

ВАЧЫМА МАСТАКА

«ПРЫВАТЫЗАЦЫЯ»

Мал. Я. БУСЛА.

ВОПРОС-ОТВЕТ

И КАЛЕНДАРЬ — ДЕФИЦИТ

Галина ГОЛОВАТАЯ.

Под Новый год пришел он в дом,
Он был веселым толстяком,
Но с каждым днем терпел свой вес
И, наконец, совсем исчез.

Эту детскую загадку про календарь вспомнила, когда
прочитала письмо наших читателей Николая Панова и Павла
Карабелова. Они спрашивают: куда подевались календары?
Их не было все лето и теперь не найти. Неужели совсем
исчезли, и в следующем году только и останется, что отмечать
на обоях дни и недели?

Думаю, что «календарная» тема волнует и многих других
минчан. А потому несколько вопросов — Е.И. Законниковой,
главному редактору издательства «Беларусь».

— Елена Ивановна, так куда же подевались календары?

— Их до сих пор нет, потому что у нас не было бумажки. Только недавно мы смогли ее закупить и начали печатать отрывной календарь на 1994 год тиражом 120 тысяч.

— 120 тысяч — это для го-
рода или для всей республики?

— Для всей республики. Спрашиваете, не мало ли? К сожалению, не больше у нас не хватает средств. Бумаги закупить было на такой тираж. Появилась, правда, один коммерсант, просил продать пленки. Вроде у него есть бумага, и он обещал таким

же тиражом, как у нас, выпустить календари. Да вот что-то исчез...

— Ну а когда появятся в продаже ваши календари?

— Печатаются они на фабрике цветной печати и к 15 декабря должны быть готовы. Ну, а к Новому году, думаю, поступят в продажу.

Так что все-таки «под Новый год придет он в дом». Но... не ко всем. Что такое 120 тысяч для всей Беларуси? И многим ничего другого не останется, как отмечать дни недели на обоях.

РЕСПУБЛИКА

ХОТЬ ЗАЛЕЙСЯ

Как показывает статистика, некоторые гомельские предприятия не только не сворачивают, но и успешно наращивают выпуск своей продукции.

Во всяком случае, приобре-
сти вино и водку в областном
центре сегодня можно без про-
блем. Как передал корреспон-
дент РИДа, в 1993 году, по сравне-
нию с аналогичным периодом
прошлого года, заводы выпусти-
ли «беленькой» почти на чет-
верть, а вина — в два раза боль-
ше.

ПАРТНЕРЫ

ССОРЯТСЯ —

ЦЕХА СТОЯТ

Администрация витебского
ПО «Химпласт» обратилась к
своим партнерам, новополоц-
кому ПО «Полимир» с необчи-

ной просьбой: уменьшить, по
возможности, цену на постав-
ляемый полистирол. Как пере-
дал корреспондент РИДа, по-
лучаемое из Новополоцка сырье
обходится витебчанам по цене
2 миллиона 300 тысяч рублей
за одну тонну. В итоге окон-
чательная стоимость продук-
ции, идущей в Россию, пре-
высила отметку в 3 миллиона
100 тысяч рублей за тонну.

Российские же потребители
сегодня белорусскую пленку и
за 800 тысяч рублей брать не
хотят. В то же время такую
продукцию не в состоянии
купить и белорусские колхозы,
тепличные хозяйства, фермеры
и дачники. Если партнеры не
смогут договориться, пленоч-
ный цех «Химпласта» обречен
на полную остановку.

«КИНА

НЕ БУДЕТ

ДО... ВЕСНЫ

В Глубоком закрылся кино-
театр «Радзіма». Причина проза-
ичная: нет средств на отопление.
Теперь единственный кинотеатр
в крупнейшем райцентре обла-
сти откроет свои двери только с
наступлением весны. Как пере-
дал корреспондент РИДа, пре-
кратили функционирование
многие сельские киноустановки, так
как нет бензина, чтобы привезти
из райцентра киноленты. Сейчас
жителям Глубокого, чтобы по-
смотреть кино, нужно ехать либо
в Витебск, либо в Минск, или до-
вольствоваться телевидением.

ЧЕРЕЗ НАС —

В ЕВРОПУ

Без промедления акцио-
нерное общество «Газпром» на-
чало осуществлять российский

белорусские договоренности по
строительству двух сетей
крупнейшего газопровода
«Ямал-Западная Европа», ко-
торый пройдет по белорусской
земле.

Группа проектировщиков
трассы из Санкт-Петербурга
несколько недель вместе с
белорусскими землеустроите-
лями и экологами подбирала
место для будущей трассы.
Как стало известно корреспон-
денту РИДа, здесь же, в Ор-
шанском районе, намечено по-
строить и крупную газокон-
ресурсную станцию, а завер-
шить стройку века предпола-
гается к концу 2000 года.

ПОЖАР

ПОГЛОТИЛ

ЗИМНИЕ

ПРИПАСЫ

Без припасов на зиму оста-
лось около 40 семей военного

городка «Новая зоря», что в
Марьиной Горке. Пламя поглотило
сотни литров консервированных
продуктов, а также мотоциклы,
велосипеды, которые находились
в двухэтажном здании на
краю городка.

Пожар возник под утро и
мгновенно распространился.
Деревянные перегородки и по-
лы способствовали возгоранию.
Прибывшие пожарные спасли
только половину сараев. Как пе-
редал корреспондент РИДа, по
данному факту ведется провер-
ка. Но пострадавшим от этого не
легче, ведь на сегодняшний день
это настоящая трагедия — ос-
таться на зиму без картошки и
овощей.

РИД.

ЕСТЬ ПРОБЛЕМА

РЫНОК БАЗАРУ НЕ ТОВАРИЩ...

А ПРИЛИЧНЫЙ БАЗАР МИНСКУ ОН КАК НУЖЕН

Николай КОРОЛЬ.

В самый раз вспомнить гру-
стное восклицание Бобы Кас-
торского — оригинального купле-
ца — «Неуловимых мстителей»:
«Да, раньше шумели базары в
этих местах!» Это вполне отно-
сительно и к Минску. Недавно в го-
рокопте мне насчитали шесть
колхозных рынков, на которых
еще в середине 80-х предпри-
ятия общепитовского актива
торговали сельхозпродукцией.
Слов нет, их не сравнишь с се-
годняшним Червешком, а тем
паче с Комаровским. Но и Минск
той поры не может тягаться с ны-
нешним.

Ну а когда в «воздухе запа-
ло» возможность предпри-
имательства, спрос на торговые
места подскочил неизмеримо.
Говорить как о достижениях об-
щественных подвальных чух-
и, оцищенных чуланчиках, вырос-
ших «комках»-кибитах не при-
ходится. Их раскустились ве-
савки смогли удовлетворить
только часть желающих торго-
вать. Да и то, тех, кто избрал
торговлю своим основным сфе-
рой деятельности. А как быть
простым смертным, кому, «не
торгону», и вовсе жить туго? Си-
туация более чем сложная. За-
полненность до предела в вых-

ные дни Комаровку «разгрузи-
ли» переводом вещей торго-
рода на стадион «Динамо». Там те-
перь основные товарообменные
«базары». Но этот жест вряд ли
снял груз с плеч городских вла-
стей. Кроме всех прочих не-
удобств (отсутствия павильонов,
тесноты), правоохранные
органы, например, обеспокоены
режимом обременения кримина-
льной обстановкой вокруг ста-
диона-базара. Уйти от преследова-
ния совершившему противопро-
тивное «действие» ничего не сто-
ит. Благо, вокзал под боком.

В связи со строительством
второй линии метрополитана ав-
томобильный рынок с Партизан-
ского проспекта также переме-
стился на стадион. Временно
приютит автодралдцев «Ло-
комotive». Но там тоже в дни ра-
боты не проехать, ни пройти:
связывается до двух тысяч про-
дающих с автомашинами, да и по-
купателей не меньше. Торго-
вые запчастники устраиваются
к заветным воротам создаются
длинные-предлинные очереди,
что, естественно, не приводит в
восторг жителей ближайших
улиц. Порой транспорт образует
плотные пробки, грозящие, в
случае чего (упаси Господи!),
серьезными последствиями.

Из-за несоответствия sani-
тарно-гигиеническим нормам
вообще закрыт зоорынок по ули-
це Червякова.

Такая вот незавидная кон-
статация. Она и подтолкнула го-
родские власти к решению «О
проектировании, строительстве
и эксплуатации автомобильно-
вещевых и фермерских рынков в
г. Минске», принятому в апреле
текущего года. Позднее об-
ластком согласовало место разме-
щения рынков на землях Мин-
ского комбината силикатных из-
делий общей площадью 18,5 гек-
тара так называемых прочих уго-
дий.

Казалось бы, «проще по-
шел». Тем более что у иннова-
ционной производственно-ком-
мерческой фирмы «Интакс», ко-
торой поручены проектирова-
ние, строительство и эксплуата-
ция, необычайно интересное
предложение по обустройству
и, поверьте, никакой иронии.
Ибо кроме соединенных воеди-
ное вещевого, автомобильного и
фермерского рынков предус-
матривается (и есть такая необ-
ходимость) построить здесь го-
стиницу, кафе, камеры хранения,
автозаправочную станцию, орга-
низовать сюда (в район Западно-

турный досуг горожан: при-
гласить известных артистов, устра-
ивать конкурсы, другие меро-
приятия. Тем более что в Минске
подобного зрелищного центра
пока нет.

Действительно, хочется, что-
бы новый рынок был не сборни-
ком лаводковых вод и «мусили-
щем» грязи, что наблюдаем мы
на Комаровке, а вполне совре-
менным торговым микрорайо-
ном с набором всех санитарно-
коммунальных удобств. И фирма
«Интакс» уже серьезно готовит-
ся к этому. Рекультивирован гра-
вально-песчаный карьер, то есть,

РЭПАРТАЖ

Як лічыць дырэктрыса СШ №101 Лілія Міхайлаўна Ярылавец, шмат што ў нашым жыцці залежыць ад звычайнага шанавання. Дададзім ад сябе — асабліва ў спорце.

Дык вось, можна з упэўненасцю меркаваць, Лілія Міхайлаўна, яе педагогічнаму ды- вуэнскаму калектыву надзвычай пашанцавала, калі ў 1992 годзе ў іхнюю школу звярнуў Сяргей Пракопавіч Тарасаў, якога ды- ректрыса брала на пасадку кіраванні спартыўнай секцыі — ёсць такая ў штатным раскладзе СШ №101 не дужа грашовая па- сада, але, можа, у якасці нейкага прырабтку для чалавека і пры- дна. Гэта, канешне, — калі глядзець на справу з пункту гледжання індывідуальна-матэ-

ПРА ЮНЫХ «ЦІВАЛЯТАЎ», 101-Ю ШКОЛУ І МІНСКАГА ТАРАСАВА

Алесь МІКАЛАЙЧАНКА, «ДВ». Анатоль КАЛЯДА (фота).

ла нам Лілія Міхайлаўна. — І мая малеча, пацанна пацягнулася да Сяргея Пракопавіча, паверыла яму.

А неўзабаве дырэктрыса і пе- дагогі яшчэ раз вельмі здзіліліся, калі ўбачылі, што іхні новы калега прыцягнуў у школу некалькі дзе- сяткаў калектыву «звычайных» і роўкавых, скейтаў, ватараскіх пальчаткі, ключкі, вопратку, шчыткі і яшчэ шмат чаго з рыш- тунку хакеістаў. Аказалася, што купіў сам, што памоглі набыць бацькі будучых майстроў спорту. Скажу толькі, што ніякай кам- пенсацыі ад школы не патрабав- бо гэта ўсё каштуе капейчыны: дзесьці за баскетнак здабыў у не- зразумелых для настаўнікаў «спартыўных колах».

Але, як гаворыцца, чым далей у лес, тым цікавей. Тарасаў ідзе ў Палац спорту і дамаўляецца, што ягоным выхаванцам «дадуць лё- ду» трэніравацца. Каб не крыўдзіць дарослых майстроў з клубу МХЛ «Цівалі», «прадліў» яму права на суперспартыўную трэніроўку. Яе патака — а 6-й гадзіне раніцы. Ніхто з дзяцей не заканючыў, што, маўляў, у гэты час спаць хочацца. Ніхто не кінуў каманду. Проста сталі вечарам класіфікацыі раней спаць, каб пра- чынацца а 4-й гадзіне наступнага дня і першым грамадскім транс- партам рушыць у Палац спорту.

Вось так вуліца, знамяцітая сваімі не дужа добрымі традыцы- ямі Грушаўка, беззваротна страціла магчымае папярэдняе «хуліганстваўскае» элементаў і колькасць некалькіх дзесяткаў чалавек. А можа нават і болей. Бо прыклад хлапчукоў-хакеістаў до- браўроўна паўпаліваў і на іншых сяброўку — многія кінулі пакур- ваць, бадзяцца дзе папала на ве- чарах, сталі шукаць сябе ў спор- це. Ну а падпаленцы Сяргея Пра- копавіча знайшлі і цікавы заня- так, і набылі добры кавалак здо- роўя — гэта ва ўмовах нашых по- стачарнабильскіх рэзаль, несум- ненна, сур'ёзны фактар.

А закончылася гісторыя з ар- ганізацыі хакейнай каманды (ці, прабацька, набыла новы працяг)

тым, што на пацаноў спадара Та- расава ўвагу звярнуў «дарослы» клуб «Цівалі». Усе яны цяпер — «цівалісты», «афіцыйныя» дзіцячая каманда класнага клу- ба: А Сяргей Пракопавіч — штат- ный трэнер. Па просьбе «Цівалі» дзеткі сабраліся ў адным класе. За свае грошы бізнесмены, якія ўтрымліваюць клуб, нанялі для юнай хакейнай змены настаўніка англійскай мовы, што валодае спартыўнай тэрміналогіяй.

Цяпер будучыя майстры ключкі ды шайбы разам з Сярге- ем Пракопавічам прыводзяць у

парадак школьную хакейную пляцоўку, трэба ж прыносіць ка- рысцы і роднай альма-матэ...

Зірніце на прапануемыя намі фотаздымкі, на засяроджаныя твары «цівалістаў», на іхняга кла- патлівага «бацьку» — Тарасава, і вы зразумееце, што гэта такое, калі ў дзяцінстве на тваёй даро- зе сустрачацца не бяздушны функ- цыянер ад педагогікі, а добры і зацікаўлены ў будучыні малень- кага чалавека настаўнік.

Так што хакейнай Тарасава «культывуюцца» не толькі ў Мас- кве...

У СТРАНАХ МИРА

БРАЗИЛИЯ

Ёсць доволна многа інтэ- ресных спосабоў барацьбы з зуб- ной боллю. Одні перадаюцца, іншыя вывучаюцца, а трэція аб- рабляюцца. Зубныя болі, дзіўна, не прыносяць сабе ніякага не- прыятнага «общення» з бормаш- ной, трэція абрабляюцца к знахарям і колдунам. Бра- зільскі ж крестыян Франсіску Азіз-Душ-Сантуш выбраў больш радыкальнае сродства, до сых пор не вярнуўшыся ў міравой стоматалагічнай практыцы.

Как сообщают местные те- левидение, этот бедолага, до- веденный до отчаяния муче- ниями, которые приходилось испытывать ему из-за боль- ного зуба, сунул себе в рот листочек и... нажал на спуско- вой крючок в надежде от- стрелить предмет его страд- ний и бессонных ночей.

Когда Франсиску достави- ли в госпиталь, врач конста- тировал, что его пациент по- терял один глаз. А злосчаст- ный зуб остался на своем прежнем месте.

«Экологическая катастро- фа» — так резюмировали спе- циалисты состояние гигантско- го в прошлом лесного массива Атлантического побережья Бразилии.

Национальный институт космических исследований (НИКИ) представил обществен- ности сделанный с помощью спутников и аэрофотосъемки атлас этих лесов, на составле- ние которого ушло два с поло- виной года.

Как оказалось, от огромно- го массива, занимавшего в на- чале века 1,1 млн. кв. км, сейчас остались небольшие Зеленые «островки», которые в общей сложности не превышают и 9 проц. от прежней площади. Причем, как утверждают уче- ные, весьма активно леса выво- дились в последние годы, когда ежегодно с лица Земли исче- зают массивы размером в 400 фут- больных полей, а за 5 лет был вырублен 1 млн. деревьев.

Главными причинами уни- чтожения растительности, не- когда покрывавшей все Атлан- тическое побережье Бразилии, называются стремительный и хаотичный процесс урбаниза- ции (в 10 прибрежных штатах сейчас проживает 70 проц. на- селения страны), а также осуще- ствление крупных агропромыш- ленных проектов, усиление эро- зии и оскудение почв прибреж- ной полосы, ухудшение качес- ва воздуха и ряд других факто- ров, отрицательно влияющих на живую природу.

НЬЮ-ЙОРК

Юные жители как штата, так и города Нью-Йорк, судя по всему, решили взяться за ум. Доля тех, кто бросает школу не доучившись, умень- шилась в 1991-1992 учебном году в школах штата до 4 проц. Это самый низкий по- казатель более чем за 20 последних лет. Столь же впе- чатляет прогресс и в город- ских школах, где «отсев» со- ставил лишь 6,2 процента.

Одни эксперты считают, комментируя эти данные га- зета «Нью-Йорк пост», что это побочный результат пока еще вчерашнего состояния экономики: нет смысла бросать учебу, когда трудно найти работу. Другие также апеллируют к экономическим причинам, но с иных позиций. В последние годы, по их словам, работо- датели стали обращать все большее внимание на наличие у претендентов на трудоустро- койство аттестатов о закон- ченном среднем образовании.

ОТТАВА

Нецивилизованное обраще- ние с жертвой преступления обошлось канадской полиции в 100 тыс. долларов. Именно та- кою сумму полиции пришлось уплатить в виде компенсации за моральный ущерб, нанесенный 27-летней канадке эскимосско- го происхождения Китти Найд- лак-Рейнольдс.

В начале 1990 года молодая женщина была похищена нападением насильника. В то время она проживала в маленьком городке на северо-западных террито- риях. Нападением был пойман и арестован, однако ко времени суда женщина уже пересели- лась в Ванкувер. Когда она от- казалась приехать на суд в зате- рянный на далеком севере го- родок, в деревню ее дома появи- лись полицейские. Жертву на- сильник отправил в суд под кон- воем.

Путешествие к месту пре- ступления длилось восемь дней. Оно могло бы быть и короче, но недовольные конвоиры лю- били поспать и потому опозда- ли к вылету самолета. Самой же Рейнольдс отдыхать не прихо- дилось — за время «путешест- вия» она побывала в пяти раз- ных тюрьмах. Ей даже при- шлось поработать три дня в тю- ременной прачечной. Наконец на суд женщину доставили в на- ручниках в одной машине с об- виняемым.

Самая Рейнольдс считает, что такое обращение полиции не в последнюю очередь объяс- няется ее национальностью. По ее мнению, с канадской англо- саксонского происхождения бю- листы порядком вряд ли осме- лились бы так себя вести. Гла- ва канадской полиции инспек- тор Норман Инкстер лично из- вилился перед Рейнольдс, ска- зал, что он поражен поведени- ем своих подчиненных, дискре- дитировавших полицию.

«ПАЗАРИТ» ДЛЯ ФАНАЎ

Мінскія прыхільнікі дэц- трэш-метал — вельмі папу- лярнага зараз на Захадзе музычнага напрамку — вы- пусцілі першы нумар улас- ной газеты з апатучкай на- звай «Паразит», якую яны раздавалі на адным са сваіх канцэртаў.

Дэц-трэш-металістаў у Беларусі становіцца ўсё больш: тон задаюць дзве

сталічныя групы «Пата- лагія» і «Тарнада». Гэта мо- ладзёў нахвост сучасных хіпі, якія спавядае адход ад рэальнага ў свет уласнай музыкі, што нясе, як яны самі лічаць, больш ду- хоўнасці і сумленнасці, чым навакольная рэчаіснасць. Пры поўным адмаўленні палітыкі гэтыя маладыя людзі, тым не менш, адчуваюць ся-

бе патэнцыйнымі бунта- рамі. Іх лозунг — шалейце разам з намі. Пакуль, праўда, больш клопатаў міліцыі прыносіць канцэр- ты металістаў новай хвалі, якія прыводзяць часам у за- надта буйное захалпенне верных прыхільнікаў.

Ірына СЯРОПНА, БелаПАН.

ЭЦЮД

Трэба трошкі і адпачыць ад недаканаласці чалавечай пры- роды, ад яго, чалавека, слабаці духу, гатоўнасці ў сніншні час вяртацца да капіталізму, дзе- ла кавалка хлеба расплаціцца ўласным маральным прынцы- памі. Такое пачуццё, што бесся- соўна змагацца словам з заганай, пагубнай страцю, грахом. О час, о норава... Так было і ця, відца, будзе. Слабы чалавек: слабы. Паслухаем лепш музыку ветру. У дзяцінстве ў мам родным мяс- тачку ён ахоўваў і прыносіў тайны прыроды, таямніцы навакольна- га свету — найбольш неба; у якім, так думалася, ён і нараджа- ецца. Упершыню ён западае ў ра- мяццэ узлімку, сярэд ночы. Наўкола цемра. Мясца на небе не відаць. Вочы адпачываюць. Ляжыш у халоднай пасцелі на- пружаны, да ўсяго прыслу- хоўваешся. Пачынаецца з ледзь чутнага павісцця, потым нешта нябачнае (нібыта кінуты жменю проса ў акно) крапае «шыбу... і зноў свіст — ужо ля другога ак- ну, у кухні. Мінае хвіліна, другая, а шум не знікае. Пачынаеш здага- давацца, што гэта запрацаваў на ўсю моц самалёт на жэрцы ў двары суседа. Разнастайныя гукі адольваюць твой сон. Манатон- ным з інтэрвалам у паўмінуту ляс- кат перарывае шум драўлянага самалёта. Анік не ўраўняна- даваць, адкуль гэты лясак. Здагада- ваешся: гэта ве старую, ухле- ну рожу бляху на даху хаты са- седы, які жыве наўсупроти. Яшчэ хвіліна і свіст, так падобны на свіст чалавека, у якога няма па- рэдніх зубоў, гасцю перад усімі вокнамі. Нябачная рука кідае ў іх ці то снег, ці то град, вецер шукае шчыльну, каб праравацца ў хату. Устае баба, засоўвае ў грубцы лощку, каб не так дзюмала, не наступіла хата. Але позна. Твар, валасы, руку, акая ляжыць, пад шакаю, ахутае нешта халод- нае, непрыемнае. Ляскае кляма- ка: дзверы ў снях раскошліся, зачыняюцца няшчыльна, вое іх і тузае туды-сюды. У хуткім часе мноства гукаў — лясак, павісц, шыпенне, як бы адыхаліся на другі план; заганіла пач, ці той,

хто жыве ў печы, а мо дух, які прысутны ў хаце. Пачынаецца з каліна. На адной аднастайнай ночы, потым гук спускаеца па- вола да прыпечка, рэзка так вуркача, страшны густымі пе- ралівамі і нарэшце пачынае выць, чамусьці доўга не знікаючы, не змяняючы рытму. Робіцца страшня. Накрываецца цёплым верхнякам амаль з галавою — толькі адзін нос і тырчыць. Ус- памянаюцца паданні ды апавяды дзеда і бабы пра старыну. Прывіды чарэй ды іншай на- чыст сілы блукаюць па хаце. Не- шта ўпарта прымушае слухаць толькі гэтыя гукі, што ў печы.

«Што гэта на нас так нбж- кыі крідзюць?» — кажа баба дзеду. «Мо ўжо за мной прыйшлі?» — адказвае цім го- ласам дзед. Пры слове «нбж- кыі» зусім робіцца жадна. Та- кое пачуццё, што яны стаць пад вокнамі і падпавяюць ветру: «гу- у-у-у». Ірве аханцы. Скрыпкі блышны абжурчак адляпачкі, якія вісцц на супле перад хатаю. Лямпачка то загараецца, то тух- не. Свято ад яе не даходзіць да акон. Мора гукаў уладарыць на даху, такое пачуццё, што і сама хата рыпчы, ходзіць хадзюм. Гоніць павестра праз дзіркі ў па- долах. «Застагнала» старая груша, і яе лабудзілі. На некаторы час наогул няма ў гукаў пералыку. Пачынае дзіўнае сімфоніі: завы- ваюць, сісцую, лязгу, шуму, грук- ту, вуркавання, і піску ды энку. Паступова нарэшце сцюжа зашчэпае, свіст аддзяецца, сла- бе, але яшчэ не хона супакоіцца там, у коміне. Пацху, слаба, але ж завывае. Пад гэта выццц на- рэшце супакоіцца і засынае. Сняцца белыя коні з густымі гравіямі, якія бягуць па вуліцы. Ранкам у хаце халодна-халодна. Нікому першаму не хочацца падыцца цёплым ложка. Ануць ля парогі белыя ад снегу, снег на вокнах, на падшукі.

«Дзякаваць Богу, пе- разімавалі. Хутка Стрэчанне, — кажа баба і лязгу штурбае дзе- да, — уставай, прынісі друоў!»

Дзед не чуе. Не дакаваўшы Стрэчання, дзед у сне пад гукі

сцюжы непрыкметна і ціха па- мёр.

На Стрэчанне ўпершыню не хавалася ад ветру. Ідзе ў шко- лу, смела падстаўляючы яму свой бледны, сумны твар. Ляцціць па- блы вагона. Трымае яе нябачна

перашкаджаюць каханню. Вы- маўляе са сабылым хваляван- нем «да забрў» добра чутна і лёгка нясецца ветрам да твару каханай, акая стаіць на ганку ха- ты і глядзіць табе ўслед. На Вялікі дзень вецер не толькі ад-

Георгій МАРЧУК.

хвалі і без рухаў крыла. Халаду, колкасці ў ветры значна менш. У другой палове дня ўсё пера- мяніцца зноў да зімы, але ўжо не так страшна, нябачна сіла па- вярнула вецер і цяпер ён дзьме ў спіну. Моцна так, аж штурхае, так і хочацца развесці ў бакі рукі, каб і цябе ён панёс на хвалі, як варону. Прабірае халадок, праз майку далазіць да спіны. Шукаш закуток, дзтва, каб хоць трошкі схавалася. Дзтваецца, у такіх мо- мантах, дзкуючы ветру, пры- тупае да цябе і дзкуючы на- класніцы, акая табе дзюно па- дабееца. Гоніць яшчэ па- зімаваючы вецер першы дроб- ны дожджык, але дарма... Ужо не напалохаць — побач першае каханне, і кроплі дажджу на тва- рых толькі ўрадасць. Ды самоу ветру доўга будзці не харае сіл. Непрыемна хіба што спакані, яго дзеці, якія гуляюць ля дома каханай дзкуючы, але і яны не

чуваеш, але і бачыш. У вёсню ён яшчэ не шуміць у лістве драў, а іграе, забавляецца з маладой лістоў, дапамагае ёй расці. Лю- лья. Ранняя вясноньні амаль ніколі не бывае моцным. Асця- рожна так пералетае з дрэва на дрэва, гоісае павольна галі, распрамае лісты, дапамагае ім дыхаць, набіраць сілы. Хараша ехаць у сонечны, цёплы дзень у кузаве на адкрытай машыне з канцэртаў у далёкую вёскачку. Усе падстаўляюць твары сонцу, не бачышы стрэчнага ветру. А ён, гарэз, цырушыць косы, зры- вае з галоў шалкі, хустачкі, а ты і задзірае ў дзмят спадніцы. Яшчэ і думак няма аб смерці, якая на- мая думак і аб тым, што твая каха- ная дзкуючы здрадзіць цябе, выйдзе замуж за другога... Ёсць толькі вецер, які «раскручвае» тваю прагу каханья, вяселісці, жыцця. Сісту яма, імклівы вецер бязгучны. Ён добры і цёплы.

Так хочацца, каб і тваю кашулю ён напоўніў і ператварыў яе ў вецер. Як хараша ён распуш- вае яе цёмна-жоўтыя косы, які прыемна яны крапаюць тваю твар. Такое ўражанне, што ад- соль вецер нясе адно толькі сло- ва: «кахай, кахай, кахай». У дні летняй спякоты ён — ратаванне, дапамога. Ты пасля хваробы, яшчэ кволы, не выходзіш на вуліцу, слаба, адзінока... Знікла кахан- не. Свет адварнуўся ад цябе. Ня- ма каму адкрыць фортакчы. Душа на. Як хочацца глытка свежага па- ветра. Злётку задржэла фор- такча, і — о, дзтва — раптам ад- крылася сама. Грымунці балкон- ныя дзверы. І вое ўляець ён, ве- цер! У гэтую пару заўсёды халад- ны, гаючы. Не адзі. Прынёс пах жасміну, акацы. Гоць, гоць тваю раззаваную адчаем і няўдачамі душу. Выцягае цюль праз балконную шчыліну на вуліцу. Прыемным халадом аб- дае твар, грудзі. О, вастун волі, акая ж прыемна, гаючы тваю хвалі. Акая асалода твая музыка. Як ненадакуціла, спускаю ты запрашваеш, загадваеш пакінуць панельную каманіцу і вяртацца на волю, на прастору, да вады, да лесу. «Твая жанчына так любіць лес!» — нібыта падказвае ён. І ўжо суправаджае цябе ўсю даро- гу. Лашчыць рукі, твар, губы... У лесе вецер раптам знікае, нібыта іграе ў хованкі. Толькі тут разу- мееш, што з усіх дзвяслоў адзі- н падыходзіць: «паслухай, як шумяць сосны». Гэтая някідка, сціпла, велічная пе- сня соснаў. У гэту гай, як пры развітванні з маладымі гадамі, ма- ладымі жаданнімі. У гэты песні- шуме талант ветру, яго энэргія, схаваная моц. Ад гэтага патаем- нага шуму соснаў у лесе спакой і хараство. Менавіта гэты шум па- прыдзіць аб навальніцы. Сар- вецца зверху ўніз, крутане ў віхор прыдарожны пыл, рас- трысцц дождж на ўсе бакі — не вярта ехаць, не вярта пакідаць машыну. Лепш перакачаць у павісц ветру, біліх маланкі і дажджавым вадзіпаде. Аж сто- гнуць, так ім цяжка, так іх гне да- зямлі, бязроі, таполі, клёны.

Ахоплівае, нібыта абцугамі, ма- шыну і сіліцы перакруціць яе. Зямля аднаецца з небам. Усё наўкола гудае і бушуе. Усё нагад- вае пра тваю грахоўнасць. Тады зноў жа вецер, які прыгнаў цяж- каводныя хмары, ён жа іх і па- рэскава па неба, а сам зноў вяр- нуўся на верхніны соснаў адпа- чыць. Рушлівец, папелішнік уся- кага руху, ён не дазваляе, каб на што-небудзь надакнула, ён усё па-своім мненню, змяняе свет вакол нас. Ганяе па асфаль- це газету, пустую бутэльку, носьц у небе «ітайскага драко- на», нясе прыемы пах вогнішчаў на бульбяным полі, падпоплівае жоўта-шэрае лісце, круціць яго па дарозе. Адцілаў усё, адве- сялілася, абсыпалася. У гэтую па- ру нізкага шрага неба і частых дажджоў сум ахутае тваю душу і тужлівую думкі аб «непазбеж- насці смерці» не даюць спакою. Вецер не радуе, раздзірае. Ён усю паштоу, цюль аддаў лесе. Нібыта адчуваючы сваю вінаватасць, ён хваецца на бера- гах рэк, у вербах, у чароча, на адкосах жаючых трав. Гукі яго прышываю, сціпляе, да- вады, да лесу. «Твая жанчына так любіць лес!» — нібыта падказвае ён. І ўжо суправаджае цябе ўсю даро- гу. Лашчыць рукі, твар, губы... У лесе вецер раптам знікае, нібыта іграе ў хованкі. Толькі тут разу- мееш, што з усіх дзвяслоў адзі- н падыходзіць: «паслухай, як шумяць сосны». Гэтая някідка, сціпла, велічная пе- сня соснаў. У гэту гай, як пры развітванні з маладымі гадамі, ма- ладымі жаданнімі. У гэты песні- шуме талант ветру, яго энэргія, схаваная моц. Ад гэтага патаем- нага шуму соснаў у лесе спакой і хараство. Менавіта гэты шум па- прыдзіць аб навальніцы. Сар- вецца зверху ўніз, крутане ў віхор прыдарожны пыл, рас- трысцц дождж на ўсе бакі — не вярта ехаць, не вярта пакідаць машыну. Лепш перакачаць у павісц ветру, біліх маланкі і дажджавым вадзіпаде. Аж сто- гнуць, так ім цяжка, так іх гне да- зямлі, бязроі, таполі, клёны.

перашкаджаюць каханню. Вы- маўляе са сабылым хваляван- нем «да забрў» добра чутна і лёгка нясецца ветрам да твару каханай, акая стаіць на ганку ха- ты і глядзіць табе ўслед. На Вялікі дзень вецер не толькі ад-

чуваеш, але і бачыш. У вёсню ён яшчэ не шуміць у лістве драў, а іграе, забавляецца з маладой лістоў, дапамагае ёй расці. Лю- лья. Ранняя вясноньні амаль ніколі не бывае моцным. Асця- рожна так пералетае з дрэва на дрэва, гоісае павольна галі, распрамае лісты, дапамагае ім дыхаць, набіраць сілы. Хараша ехаць у сонечны, цёплы дзень у кузаве на адкрытай машыне з канцэртаў у далёкую вёскачку. Усе падстаўляюць твары сонцу, не бачышы стрэчнага ветру. А ён, гарэз, цырушыць косы, зры- вае з галоў шалкі, хустачкі, а ты і задзірае ў дзмят спадніцы. Яшчэ і думак няма аб смерці, якая на- мая думак і аб тым, што твая каха- ная дзкуючы здрадзіць цябе, выйдзе замуж за другога... Ёсць толькі вецер, які «раскручвае» тваю прагу каханья, вяселісці, жыцця. Сісту яма, імклівы вецер бязгучны. Ён добры і цёплы.

Так хочацца, каб і тваю кашулю ён напоўніў і ператварыў яе ў вецер. Як хараша ён распуш- вае яе цёмна-жоўтыя косы, які прыемна яны крапаюць тваю твар. Такое ўражанне, што ад- соль вецер нясе адно толькі сло- ва: «кахай, кахай, кахай». У дні летняй спякоты ён — ратаванне, дапамога. Ты пасля хваробы, яшчэ кволы, не выходзіш на вуліцу, слаба, адзінока... Знікла кахан- не. Свет адварнуўся ад цябе. Ня- ма каму адкрыць фортакчы. Душа на. Як хочацца глытка свежага па- ветра. Злётку задржэла фор- такча, і — о, дзтва — раптам ад- крылася сама. Грымунці балкон- ныя дзверы. І вое ўляець ён, ве- цер! У гэтую пару заўсёды халад- ны, гаючы. Не адзі. Прынёс пах жасміну, акацы. Гоць, гоць тваю раззаваную адчаем і няўдачамі душу. Выцягае цюль праз балконную шчыліну на вуліцу. Прыемным халадом аб- дае твар, грудзі. О, вастун волі, акая ж прыемна, гаючы тваю хвалі. Акая асалода твая музыка. Як ненадакуціла, спускаю ты запрашваеш, загадваеш пакінуць панельную каманіцу і вяртацца на волю, на прастору, да вады, да лесу. «Твая жанчына так любіць лес!» — нібыта падказвае ён. І ўжо суправаджае цябе ўсю даро- гу. Лашчыць рукі, твар, губы... У лесе вецер раптам знікае, нібыта іграе ў хованкі. Толькі тут разу- мееш, што з усіх дзвяслоў адзі- н падыходзіць: «паслухай, як шумяць сосны». Гэтая някідка, сціпла, велічная пе- сня соснаў. У гэту гай, як пры развітванні з маладымі гадамі, ма- ладымі жаданнімі. У гэты песні- шуме талант ветру, яго энэргія, схаваная моц. Ад гэтага патаем- нага шуму соснаў у лесе спакой і хараство. Менавіта гэты шум па- прыдзіць аб навальніцы. Сар- вецца зверху ўніз, крутане ў віхор прыдарожны пыл, рас- трысцц дождж на ўсе бакі — не вярта ехаць, не вярта пакідаць машыну. Лепш перакачаць у павісц ветру, біліх маланкі і дажджавым вадзіпаде. Аж сто- гнуць, так ім цяжка, так іх гне да- зямлі, бязроі, таполі, клёны.

Ахоплівае, нібыта абцугамі, ма- шыну і сіліцы перакруціць яе. Зямля аднаецца з небам. Усё наўкола гудае і бушуе. Усё нагад- вае пра тваю грахоўнасць. Тады зноў жа вецер, які прыгнаў цяж- каводныя хмары, ён жа іх і па- рэскава па неба, а сам зноў вяр- нуўся на верхніны соснаў адпа- чыць. Рушлівец, папелішнік уся- кага руху, ён не дазваляе, каб на што-небудзь надакнула, ён усё па-своім мненню, змяняе свет вакол нас. Ганяе па асфаль- це газету, пустую бутэльку, носьц у небе «ітайскага драко- на», нясе прыемы пах вогнішчаў на бульбяным полі, падпоплівае жоўта-шэрае лісце, круціць яго па дарозе. Адцілаў усё, адве- сялілася, абсыпалася. У гэтую па- ру нізкага шрага неба і частых дажджоў сум ахутае тваю душу і тужлівую думкі аб «непазбеж- насці смерці» не даюць спакою. Вецер не радуе, раздзірае. Ён усю паштоу, цюль аддаў лесе. Нібыта адчуваючы сваю вінаватасць, ён хваецца на бера- гах рэк, у вербах, у чароча, на адкосах жаючых трав. Гукі яго прышываю, сціпляе, да- вады, да лесу. «Твая жанчына так любіць лес!» — нібыта падказвае ён. І ўжо суправаджае цябе ўсю даро- гу. Лашчыць рукі, твар, губы... У лесе вецер раптам знікае, нібыта іграе ў хованкі. Толькі тут разу- мееш, што з усіх дзвяслоў адзі- н падыходзіць: «паслухай, як шумяць сосны». Гэтая някідка, сціпла, велічная пе- сня соснаў. У гэту гай, як пры развітванні з маладымі гадамі, ма- ладымі жаданнімі. У гэты песні- шуме талант ветру, яго энэргія, схаваная моц. Ад гэтага патаем- нага шуму соснаў у лесе спакой і хараство. Менавіта гэты шум па- прыдзіць аб навальніцы. Сар- вецца зверху ўніз, крутане ў віхор прыдарожны пыл, рас- трысцц дождж на ўсе бакі — не вярта ехаць, не вярта пакідаць машыну. Лепш перакачаць у павісц ветру, біліх маланкі і дажджавым вадзіпаде. Аж сто- гнуць, так ім цяжка, так іх гне да- зямлі, бязроі, таполі, клёны.

Ахоплівае, нібыта абцугамі, ма- шыну і сіліцы перакруціць яе. Зямля аднаецца з небам. Усё наўкола гудае і бушуе. Усё нагад- вае пра тваю грахоўнасць. Тады зноў жа вецер, які прыгнаў цяж- каводныя хмары, ён жа іх і па- рэскава па неба, а сам зноў вяр- нуўся на верхніны соснаў адпа- чыць. Рушлівец, папелішнік уся- кага руху, ён не дазваляе, каб на што-небудзь надакнула, ён усё па-своім мненню, змяняе свет вакол нас. Ганяе па асфаль- це газету, пустую бутэльку, носьц у небе «ітайскага драко- на», нясе прыемы пах вог

